

Oikeusministeriö

Lausuntopyyntö korkeimpien oikeuksien organisatorista yhdistämistä arvioineen työryhmän mietinnöstä (OM 13/31/2013)

OTSIKKO

FK kannattaa työryhmän näkemyksiä siitä, että korkeimpien oikeuksin yhdistäminen selkiyttäisi muutoksenhakuteitä ja että yhdistetty tuomioistuin tehostaisi asiantuntemuksen käyttöä yli tuomioistuinrajojen.

FK kiinnittää lausunnossaan huomiota lukua 3, lukuja 5-7 ja lukua 8 koskeviin lausuntopyynnössä esitettyihin kysymyksiin.

1 Yhteiskunnalliset toimintaympäristön muutokset vaikuttavat ylimpienkin tuomioistuinten toimintaan

Mietinnössä kuvataan keskeisiä toimintaympäristössä tapahtuneita muutoksia (luku 3), joilla työryhmä katsoo olevan vaikutusta tuomioistuinten työskentelyyn ja ylimmille tuomioistuimille asetettaviin vaatimuksiin. Esitettyjä muutostekijöitä ovat mm. perus- ja ihmisoikeussuojan kasvava merkitys, oikeuden eurooppalaistuminen, oikeudenalojen väliset muutokset (mm. julkisia palvelu- ja hallintotehtäviä lisääntyvästi siirretään yksityisten hoidettavaksi), asiantuntemuksen kasvava merkitys, yhteiskunnan digitalisoituminen ja tuomioistuinlaitoksessa tapahtuneet muutokset.

FK kannattaa toiminnan tehostamiseen tähtäviä ehdotuksia. Mietinnössä kuvatut seikat ovat olennaisia ja yhdistäminen varmasti tukisi muutostekijöiden parempaa huomioimista. FK kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että mietinnössä ei ole riittävästi huomioitu lääketieteellisen asiantuntemuksen merkitystä ja sen lisäämisen tärkeyttä ylimmissä tuomioistuimissa. Lääketieteellisen asiantuntemuksen rooli luultavasti vain korostuu tulevaisuudessa erilaisissa sosiaalivakuutusasioissa sekä henkilövahinkojen korvausriidoissa. Tämän vuoksi ylimpien tuomioistuinten yhdistämisen yhteydessä olisi lisättävä myös tuomioistuimen käytettävissä olevia lääketieteellisiä asiantuntijaresursseja.

2 Yhdistämisessä tulee varmistaa muutoksenhakumahdollisuuksien säilyminen

Mietinnön luvuissa 5-7 kuvataan korkeimpien oikeuksien toimivaltaa, tehtäviä, lainkäyttöä sekä tuomioistuimissa käsiteltäviä asioita. KKO ja KHO eroavat toisistaan mietinnössä kuvatuin tavoin.

FK:n näkemyksenä on, että yhdistämisessä tulisi varmistaa muutoksenhakumahdollisuudet, kuten esimerkiksi nykyinen valitusmahdollisuus markkinaoikeudesta korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Oikeusturvaa ei saisi tältä osin kaventaa.

Mietinnön luvussa 8 kuvataan asiaryhmiä, joissa korkeimpien oikeuksien käsittelemissä asioissa on tunnistettu liityntää toisen tuomioistuinlinjan asioihin. Finanssialan kannalta keskeisiä ovat mm. hallinnollisten rangaistusluonteisten seuraamusten ja rikosoikeudellisten sanktioiden välinen suhde sekä kilpailuoikeus riita-, rikos- ja

hallintoprosessin rajapinnassa olevana kokonaisuutena. Finanssialaan kohdistuu monenlaisia sanktiosäännöksiä EU-sääntelyyn ja kotimaiseen sääntelyyn liittyen. Olisi kannatettavaa, että sanktioita koskevat riidat käsiteltäisiin johdonmukaisesti ja päällekkäisiä menettelyjä välttäen. Näin vältettäisiin keskenään ristiriitaisten päätösten antaminen ja oikeusturva tulisi kokonaisuutena huomioiduksi.

3 Muita huomioita

FK haluaa lopuksi kiinnittää huomiota työtaturmavakuutusasioiden muutoksenhakutiehen. Työtaturmavakuutusasioissa vakuutusyhtiön päätökseen tyytymätön voi hakea siihen muutosta tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunnalta. Muutoksenhakulautakunnan päätöksestä voi valittaa vakuutusoikeuteen. Muutoksenhakuun sovelletaan muutoksenhakulautakunnassa ja vakuutusoikeudessa hallintolainkäyttölakia. Vakuutusoikeuden päätöksestä on mahdollista valittaa rajoitetusti korkeimpaan oikeuteen, Valitus edellyttää aina valitusluvan myöntämistä. Asian käsittely korkeimmassa oikeudessa on riita-asian käsittelyä ja sovellettaviksi tulevat oikeudenkäymiskaaren säännökset.

Sosiaalivakuutusta koskevissa asioissa muutoksenhaku tapahtuu hallintolainkäyttöä koskevien säännösten mukaisesti ja ylin muutoksenhakuaste on korkein hallinto-oikeus. Työtaturma-asioissa muutoksenhaun prosessisäännökset muuttuvat vakuutusoikeuden jälkeen hallintolainkäytöstä siviiliprosessiksi. Tällöin esimerkiksi näytön hankkimista sekä kulujen korvaamista koskevat periaatteet muuttuvat kesken muutoksenhaun. Prosessilajin vaihtuminen kesken muutoksenhaun onkin ongelma, johon mm. sosiaali- ja terveysvaliokunta on kiinnittänyt huomiota 18.2.2015 antamassaan mietinnössä (StVM 49/2014). FK katsoo, että lakisääteisen tapaturmavakuutuksen muutoksenhaun prosessisäännösten tulisi olla hallintolainkäyttöä myös ylimmässä muutoksenhakuasteessa.

FINANSSIALAN KESKUSLIITTO

Lea Mäntyniemi